

KO FINANCIAL LIGO ZA IZVEDENJE MIRU?

Senator Borah obtožuje finančni-ke na Wall Street, da imajo grobe namer.

KRATEK VESTI IZ WASHINGTONA.

Washington, D. C. — Justični tajnik Palmer je izjavil, da bo vojna prohibicija z ozirom na žganje, pivo in vino, če vsebujejo več kot 24% alkohola, izvedena. Arretirali ne bodo osebe, ki prodajajo vino in pivo, ki vsebujejo manj kot 24% alkohola, dokler medije ne izreče svoje sodbe. Davčni urad je podal izjavo, da zdravnik ne more nakazati pravega bolnika več kot en kvart žganja na teden.

Uprava in vlada Carransa sedaj raspravljata o sporu, ki je nastal, ker je mehiška vlada izdala odredbo, da Američani ne smejo na svojem svetu vrstati novih oljnih vrelcev. Državni departament je protestiral due drugega aprila, toda mehiška vlada je šele pred kratkim odgovorila in sicer po ameriški intervenciji, da se morajo Američani ravnati po obstoječih postavih. Mehiška vlada je odgovorila, da čet v oljni okraj, da prepreči vrtnanje oljnih vrelcev.

Glede podpisu mirovne pogodbe od strani zastopnikov kitajske republike in Japonske podlegla. V Pekingu se pod vplivom Japonske in vlada je bila pri volji, da se podpise mirovne pogodbe z dodatkom glede šantunga. Mirovni delegatje so pa pod vplivom ameriških revolucionarjev in za to pokoriti vladnemu ukazu, niso se izjavili, da ne podpisujejo mirovne pogodbe.

Kongresniki so dovoliili za zavezne postopovalnice za delo le dve sto tisoč dolarjev. Ta denar seveda ne zadostuje, da bi vladne postopovalnice za delo izvrševale isto delo, kot so ga v vojnem času. Kongresnik Blanton iz Texasa je predlagal v zbornici, da se vsa postavka za vladno postopovalnico dela. Njegov predlog je bil odklonjen s 188 glasovi proti temu glasu.

Republikanski senatorji so razpravljali o samoodločevanju malih in polnečnih narodov. Kritizirali so, da v šantungu pride štiri milijoni ljudi pod vrhovno japonsko oblast. Irsko vprašanje je dalo povod živahni debati. Senator Borah je izjavil, da liga narodov uniči vse nade, da kdaj bo postane svobodna.

Kongresnik Mondell, vodja republikanske vešine v kongresu, je odločil, da vplival na zbornico, da je odklonila poročilo konferenčnikov, po katerem se armadski stroški znižajo za sto pet milijonov tisoč dolarjev. Republikanski kongresnik Kahn, predsednik zbornice, je odločil, da vložke zadeve in drugi so zagovarjali konferenčno poročilo, toda njih zagovor ni prinesel uspeha.

Liga narodov je povzročila veliko debato v senatu. Senator Borah je izrekel obdolžitve, da je propaganda, ki jo vodi "Liga za svetlo pivo" in kateri načeluje predsednik Taft, podpirana na Wall Streetu.

POŽAR V MICHIGANSKIM SUKSESU.

Salt Lake, Mich. — V zagonem Michiganu so nastali zgodnji požari, ki ogrožajo več mest, ki se nahajajo zapadno od tega.

Več krajev je doletel kile, da odpoljšajo izredni vlak, da stanovalec ubeke godnemu požaru.

Mestec Raco je ogroženo od vseh strani od godnega požara. Mestniški brzojavni uradniki izjavljajo, da mestec postane plen požara.

Pečar je uničil del mesteca Seely, ko so bile naenkrat pretrgane brzojavne zveze.

Dandaj je uničenih že milijone dolarjev leva, izgleda pa se ni, da bi se potlačila.

Izjava neodvisnosti.

Slava sponimu revolucionarnih očetov Združenih držav!

V kongresu 4. julija 1776. Soglasni proglas trinajstih Zedinjenih držav ameriških. Kadar se v toku dogodkov porodi potreba, da pretrga en narod politične vezi, ki so ga vezale z drugim, in da zavzame med ostalimi državami na svetu samostojno in enako stališče, da katerega je po prirodnih in bojih postavah opravičen, tedaj zahteva pošten človeški občutaj, da navede ta narod razloge, ki so ga privedli do ločitve od stare države.

Smatramo, da so same po sebi umevne in dolžne nepotrebne sledeče razloge: da so vsi ljudje enako utvarjeni in da so sprejeli od svojega stvarnika gotove neoporekljive pravice, da je med temi pravica do štirjenja, svobode in do strahljajenja po sreči. V dosegu teh pravic imajo ljudstva svoje vlade, katerih pravice oblasti izvirajo iz soglasja vladanega ljudstva. Če pa poseže katerakoli vladna oblast v te namene in jih zatira, tedaj ima ljudstvo pravico, da tako vlado spremeni ali pa strmoglavi in ustanovi novo vlado na takih načelih in uredi njeno oblast v taki obliki, kakor spozna, da je najpotrebnejša za njegovo varnost in srečo. Razum sicer vele, da se stare vlade ne spreminjajo in majhnih in množičnih razlogov, in izkušnja nas tudi uči, da ljudstvo rajši trpi krivice, kolikor jih more trpeti, kakor pa da bi si samo jemalo pravico z uničenjem oblik, katerih je vajeno. Toda če dokazuje krivice in strahljajenja brez konca in kraja, ki grede vsemar na istim smotrom, namen, da podvrže narod absolutnemu despotizmu, tedaj ima ljudstvo pravico in je njegova dolžnost, da strmoglavi tako vlado in da si ustanovi boljše kravnice za svojo bodočo varnost.

Na ta način so potrdili svoje trpele naše kolonije in tako je nastala nesolnolna potreba, da se vsrže stari vladni sistem. Zgodovina sedaj je ga kralja kralja Velika Britanije je zgodovina svetovnih krivic in prevaranja neoporekljivih oblasti z direktnim namenom, da ustanovi absolutno tiranstvo nad temi državami. V dokaz predlagamo nepristransko sveto sledeča dejstva.

Odkritel je priznanje zakonov, ki so najbolj koristni in potrebni za blaginjo ljudstva; svojim gospodarjem je prepovedal uveljaviti najvažnejše in najnujnejše zakone ali jih je pu enostavno suspendiral in zavrekel, da niso prišli v veljavo;

prepovedal je zakone, ki so bili namenjeni blaginji velikih narodnih okrožij, in je sporočil, da uveljavi te zakone le tedaj, če se ljudstvo odre pravico nastopstva v postavodajah, kar bi bila za nas nesolnolna krivica — in kar je lo tiranom v torist;

sklepal je postavodajna telesa v nenavadne in puste kraje, oddaljene od javnih središč in mest, kjer so shranjeni javni spisi, z namenom, da jih gonijo, strudi in tako prišli pod svojo oblast; razpustil je ponovno postavodajne zbornice, ker so se moško upirali njegovim napadom na pravice ljudstva;

ko so bili zbori razpuščeni, ni dolgo časa dovolil novih volitev in tako je bilo ljudstvo brez zakonodajstva prepuščeno samo sebi; kolonije so bile izpostavljene nevarnosti invazije od zunaj in nereda v notranjosti;

trudil se je, da bi preprečil rast prebivalstva v državah, v tem, da je ovrnil zakone o naravnosti priseljencev, omejeval priseljevanje in povzročil krivične pogoje za dobavo semiljše; ovrnil je administracijo justice s prepovedjo zakonov za ustanovitve sodnih oblasti;

podvrnil si je sodnike, da so bili samo od njega odvisni in so le pobirali plače;

uvredel je nabroj uradov in postal samkaj cele roje uradnikov, ki so nadlegovali ljudstvo in se redili na naše stroške;

v mirnih časih je imel med nami stalne armade brez dovoljenja naših postavodajnih zborov;

vojno oblast je dvignil nad civilno oblast in jo naredil popolnoma neodvisno.

Dalje je gasil našo ustavo in naše zakone s sledečimi krivičnimi čini:

nametil je med nas večja števila oboroženih čet;

sklepal je vojake s sleparskimi sodnimi raspravami pred kasnjjo sa umore, ki so jih izvršili nad prebivalci teh držav;

napiral je našo trgovino z ostalim svetom; nalagal nam je davke proti naši volji;

odrekel nam je pravico do poročne obravnave v naštetih slučajih;

transportiral nas je čez morje in tamkaj gnil pred očmi naša imenitja prestopke;

v sosedni angleški provinciji je odpravil svobodni sistem angleškega prava in uvedel samostojno vlado s razkirjenimi mejami, kar je imelo namen, da po enakem vsoru uvede absolutistično vlado tudi v naših kolonijah;

odvrnil nam je svobodo čine (charters) in nam tri najboljše zakone, s čimer je rušil temeljno moč naše vlade;

suspendiral je naše postavodaje in si vzel moč, da nam on sam daje zakone;

odgovarjal se je tukajšnji vladi s tem, da nam je odkril našito in nam napovedal vojno; ropal je naša morja, napadal naša obrežja podiral naša mesta in moril naše ljudi;

ravno v tem času je poslal semkaj velike armade tujih najemnikov, da dovrši delo moritve, razdejajta in tiranstva, katero je še prišel s največjo neribnostjo in krutostjo, ki nima para v najbolj barbarični dob in ki nikakor ne pristaja glavi civilizirane države.

Prišli so naše državljane, katere je vjel na morja, da so se naveli oborožili proti svoji domovini in da so postali rabiji svojih bratov in prijateljev, ali da padajo od njihovih rok.

Navel je semkaj naše in naštetke proti nam krivične in nedolžne divjake, katerih vojne dejstva so našim močnim strahom in dano, močilo in šok.

V vsakem slučaju teh naštetih krivic smo se pritožili na najpomembnejši način, toda vsaka naša pritožba in prošnja je obrodila še več krivic. Vendar, digar značaj ga v luči onenjenih krivic omahuje za tirana, ni sposoben da bi vladal svobodnem narodu;

Nismo hoteli delati nobene krivice našim britanskim bratom. Svarili smo jih neštokrat, da naj si ne prilastijo neopravičene oblasti nad nami; opozarjali smo jih tudi na okolišne naše emigracije in naselitve v teh kolonijah. Apelirali smo na njihovo prirojeno pravico in velikodušnost; sklicevali smo se na sorodne vezi med nami in jih prosili, da naj nehaajo s krivičnim prilastjenjem oblasti, ki bi moralo pretrgati te vezi. Ali tudi oni so bili gluhi za naše pravilne glasove in niso se ostriali na naše krivice sorodstva. Zato moramo danes tudi njih, ki obsojajo naše krivice, smatrati za to, kar velja za vse ostalo človeštvo: za sovražnike v vojni in prijatelje v miru.

Zaradi tega izjavljamo mi zastopniki Zedinjenih držav ameriških, zbrani v generalnem kongresu in ključni najvišjega sodnika za priče naših čistih namenov, in s tem nam predlagamo v imenu vsakega dobrega ljudstva teh kolonij, da se te Zdržene kolonije od danes in da imajo pravico biti SVOBODNE IN NEODVISNE DRŽAVE, da so proste vsakega podanštva do britanske krons, da so popolnoma prostane vse politične vezi med njimi in Veliko Britanijo in da imajo te kolonije kot SVOBODNE IN NEODVISNE DRŽAVE od danes naprej vse moč napovedovati vojno, sklepati mir, ustanavljati zveze, voditi trgovino ter storiti in vršiti vse, kar imajo pravico storiti NEODVISNE DRŽAVE. Da izvedemo ta svoj proglas in samopojti v boju Providnosti se zavzemamo, da smo pripravljeni trčevati svojo čast, imetje in svoje življenje.

JOHN HANCOCK, predsednik kongresa. (Sledi 55 podpisov zastopnikov iz vseh prvih trinajstih držav.)

ČRNA GORA SE JE DVIGNILA PROTI SRBSKI OKUPACIJI.

Bern, Švice, 3. jul. — Samkaj je prišla vest, da se je brez malogr vna Črna Gora dvignila proti vojni okupaciji Srbije. V mnogih krajih se vrše krvavi spopadi in v gorah je oživelo gusilsko bojevanje.

PREDLOŽENE DELAVSKE REFORME V KANADI.

Komisija za industrijalne zadeve je predložila parlamentu obširen program.

SIKANE PROTI DELAVCEM V WINNIPEGU.

Ottawa, Ont., 2. jul. — Komisija za industrijalne zadeve, ki je bila imenovana z namenom, da preišče vzroke industrijalnega nepokoja, ki se je bil razširil po vsej Kanadi po končani vojni, je predložila večera kanadskemu parlamentu poročilo večine, v katerem priporoča razne reforme za odpravo nepokoja.

Komisija priporoča neomejeno pravico delavskega organiziranja in kolektivnega pogajanja, osemurni delavski teden, tedenski štiriindvajseturni delopostom, minimalno plačilno lestvico za navadne delavce in ženake, otvoren javni del za odpravo brezposelnosti, gradnja delavskih domov s pomočjo vlade, vpostavljanje popolne svobode govora in tiska, ustanovitve vladnega industrijalnega biroja za poravnava nje sporev med delavci in podjetniki, državno zavarovanje proti brezposelnosti, bolniki in starosti in še mnogo druge reforme, ki imajo kolikor toliko spremeniti sedanji industrijalni sistem v Kanadi.

Winnipeg, Man., 2. jul. — Centralni delavski svet je prejel stotine pritožb od delavcev, blivih štrajkarjev, ki so se vrnili na delo zadnji teden, da jih delodajalci nočejo vpeljati na njihova prejšnja mesta. Podjetniki delajo velike diskriminacije med delavci in oni, ki so bili bolj aktivni v generalni stavki, ne morejo dobiti dela. Delavski svet je izjavil, da lahko pride do druge stavke, ako bodo delodajalci diskriminirali med delavci.

Državna policija je večera pod vodstvom vladnih uradnikov vstopila v stanovanja tridesetih članov radikalne socialistične stranke in v glavni stan tukajšnje ukrajinske socialistične organizacije. Policisti so odnesli knjige in vsa pisma, kar so jih mogli dobiti.

Podobni vdomi v glavne stane delavskih organizacij in v stanovanja posameznih delavcev so bili vprisporjeni tudi v nekaterih drugih kanadskih mestih. Vlada na ta način išče "dokaze", s katerimi bi rada podprla svojo obtožnico proti stavkovnim voditeljem, češ da so nameravali izvesti revolucijo v Kanadi.

VOJNA PROHIBICIJA MORDA ODPADNE PRIDONJNI MENO.

Washington, 2. jul. — Po mnenju nekaterih armadnih uradnikov bo ameriška armada demobilizirana okrog 1. avgusta in tedaj lahko predsednik Wilson odpravi vojno prohibicijo.

Zadnje besedo, kdaj je armada demobilizirana, ima generalni štab in ne justični department. General March, šef generalnega štaba, bo informiral generalnega pravdnika Palmerja in ta obvesti Wilsona, ki lahko takoj izda proklamacijo.

Častniki v generalnem štabu so mnenja, da konec meseca julija ostane tako malo vojaštva pod orožjem, da se prav lahko proklamira demobilizacija.

VRHNE.

Chicago in okolice: V četrtek jasno in vroče. Lahki južni vetrovi.

NEBROJNE STAVKE PO VSEJ NEMČIJI.

Bauerjeva vlada, boječa se revolucije, je sastrajila vsa javna poslopja.

MIROVNA POGODBA PREDLOŽENA V RATIFICIRANJA.

London, 2. jul. — Iz Kodanja poročajo, da je izbruhnilo nebroj stavk po vsej Nemčiji. Vlada v Berlinu se zopet boji spartakovske revolucije in zato je postavila močne vojaške čete okrog vseh vladnih poslopj. Arretacije spartakovskih voditeljev go ha dnevnem redu.

Berlin, 2. jul. — Nemški kabineti je odšel v Weimar, kjer predloži mirovno pogodbo narodni skupščini v ratificiranje. Če ta tedaj člani vlade upajo, da ne bo večje opozidje proti ratifikaciji, toda nekateri se boje, da bodo morda klerikalni potegulli a demokraciji in preprečili odobritev pogodbe.

London, 2. jul. — Iz Amsterdam je prišla vest, da so bili v nedeljo veliki labrni v Dusseldorfu štiri osebe so bile ubite. Vlada je tam razglasila obširno stanje. Po vseh in Kodanja je število položaj v Nemčiji zelo slah. Ženake v mnogih mestih napadajo prodajalnice. Vred stavke leksionarjev počiva ves promet na železnicah, izvenšili živci se siso razvašati.

London. — Hamburg, ki je bil teden dni v poseti spartakovcev, je zopet v rokah vladnih čet. Okupiran je bil v turek tres boja.

Berlin. — Cestnodolžniški uslužbeni so prišli v turek a generalni stavki. Proget v predmestjih je tudi suspendiran in Berlin je zopet brez sredstev za transportacijo. Železnice, kovinarji in delavci v živilih tovarnah se pripravljajo na simpatičko stavko. Večera je bilo aretiranih večje število komunistov; med temi je tudi Emonta, vodja bančnih uslužbenecv. Unija bančnih klerkov je valed tega zagrožila s stavko.

PREBEL JE V SUNKO AMERIČKO — IN BRZ ODŠEL V EVROPO.

New York, N. Y. — James Larsen, inženir, se je v turek lakral a parnika, ki ga je privedel iz Kostarike. Na parniku so praznovali mir in popili vsa pijačo tako, da je bil parnik "suh" dva dni. Ko je Larsen stopil na suho ves turec, da se "okrepča" v New Yorku, ga je carinski uradnik informiral, da je New York s vao Ameriko vred tudi suh. "Kaj!" je ogorčena vzklilni Larsen, "to je pa že preveč; pridržite moj kovček na pomolu, da si kupim parobrodni listek za Evropo."

V ILLINOISU JE PREPOVEDANO PRODAJATI PIVO IN VINO.

Chicago, Ill. — Po najnovejši razlagi državnega prokuratorja Brundaga je po postavi, ki določa, ljuje hitne preiskave, prepovedano prodajati pijače, ki vsebujejo več kot pol odstotka alkohola. Če bodo zakon strogo izvajali, bo prepovedano prodajati tudi kisl mleko, ker je v njem več alkohola kot pol odstotka. Sreča je, da se kisl mleko skisa brez varenja koke, vrenja ali distilacije, ker bi se res lahko dogodilo, da pride tudi zanj prepoved.

BANKIRJI ZA POMOČ EVROPI.

New York, N. Y. — Ameriški bankirji organizirajo veliko korporacijo v zvezi a vlado, da pomagajo rekonstruirati Evropo. Korporacija bo razpolagala s ogromnim kapitalom in pridružil se ji bodo vodilni bankirji v vseh večjih ameriških mestih. V New Yorku je J. P. Morgan izvoljen predsednikom lokalnega odbora, ki stopi v zvezo s lokalnimi odbori v drugih mestih.

OSTRE DOLOČBE ZA ZDRAVNIKE IN LEKARNARJE.

Washington, D. C. — Davčni urad je izdal zelo stroge odredbe za zdravnike in lekarnarje glede uporabe vina in žganja.

Določbe pravijo, da zdravniki lahko predpišejo vino in žganje za notranjo uporabo, toda nakaznica mora biti izdelana v duplikatu in obe mora zdravnik podpisati lastnoročno.

Na nakaznici mora biti odločno zapisano ime bolnika, pa tudi njegov naslov. Napisan mora biti, datum, zapisana bolezen in navedba lekarnarja, na katerega je napravljena nakaznica.

Za lekarnarje so izdane posebne in detajlirane določbe.

Od žganja, ki služi notranji uporabi, je treba plačevati \$6.40 davka, od žganja ali alkohola za zunanjo potrebo pa \$2.00 od galone.

Vina, ki služi v zakramentalne namene, se lahko naredi do tisoč galon, če sta produkcijski in razdelitev od duhovniških nadzorov. Od vina je treba plačati davek, ki je zanj določen.

ARRESTANT ODVEDEN V LETALU V JEČO.

Stamford, Conn. — Lajtnant Victor Bean je odvedel v letalu prvega kaznenca v ječo v Minnol. Ko se je dvignil s njim v zračno vlak, je kazenec mahal s roko ljudem v posprav.

Z SALONOM ČEZ ATLANTIK.

London, 2. jul. — Danes zjutraj ob šestih se je dvignila v zrak velika zračna ladja H-34 pod vodstvom majorja Scotta v East Rortunu blizo Edinburgha na Angleškem in odpisla je proti Ameriki. V kabini je 23 mož. Zrakoplov plove 30 do 40 milj na uro in upati je, da priplave v Ameriko 4. julija ali najkasneje v soboto zjutraj.

London, 3. jul. — Britanska brazjavka iz Moskve se glasi, da so sovjetske čete skupirale Parna v vmožja Uralskih gora. Kolikove čete so bile spet tope na vrhove nazaj.

Ženske tipe

Severov Regulator

Levera's Regulator) se pravilno imenuje "ženaki prijatelj" v smislu, ker se vsačina tega zdravila pouka kot izvrstno sredstvo za zdravljenje žensk, zlasti se kaže pri boleznih srca. Takoj o

Prebravina točnika je potrebna za zdravlje. Vsebuje vitamin B12, ki je potreben za zdravje krvi in živcev. Cena je 1.25 in davek 5 centov.

in davek 4 cent
in 2a cenov in 2 centa davek

Severova zdravila so prodavane povsod v lekarnah. Vedno
izberite Severova zdravila, ne jemljite drugih morda teh. Ak-
vam ni neposredno teh dobiti v vaši okolici, pošljite vaše naročilo
nam, priložite pravilno sveto s davkom.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

SE DANEŠ

Pogoj življenja in napredka zavisi od dobrega zdravja, naš **"HOME BREW MALT in HMELT"** je dober ohranjevalec istega. Popolnoma čist in zadovoljiv. Dober za piti in se ga

Pogoj življenja in napredka zavisi od dobrega zdravja, naš **"HOME BREW MALT in HMELT"** je dober ohranjevalec istega. Popolnoma čist in zadovoljiv. Dober za piti in se ga

prav lahko napravi doma. Ugodni bodete vsaj
kateremu v ti vročni s ČASO pristne doma
varjene pive.

10 galonov za \$1.50 po naših navodilih. Za
uspeh vam jamči tvrditi. Pišite takoj še danes

Frank Oglar,

6401 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

Bell Phone, Rosedale 4593.

Sprejemamo naročila po pošti, toda priložiti morate vsaj en dolar za pokrije ekspresnih stroškov.

DR. KOLER

SLOVENSKI ZDRAVNIK

638 Penn. Ave., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je zdravnik slovenski izvenik. Zaposlati v Pittsburghu, ki ima 22-letno prakso v zdravstvu, vodi stališni bolnišni.

Zahtevajo tudi bolnišni 600, ki so se izjavili.

Potrebujem

dobrega malinista, katere razume voditi malo 15 to kamotivo, za New Fayette County, Pennsylvania. Za delo pri Atlantic Coal pany inc. Stalno delo jam. Mi plačamo 35.00 dnevno.

DR. KOLER

SLOVENSKI ZDRAVNIK

638 Penn. Ave., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je zdravnik slovenski izvenik. Zaposlati v Pittsburghu, ki ima 22-letno prakso v zdravstvu, vodi stališni bolnišni.

Zahtevajo tudi bolnišni 600, ki so se izjavili.

Potrebujem

dobrega malinista, katere razume voditi malo 15 to kamotivo, za New Fayette County, Pennsylvania. Za delo pri Atlantic Coal pany inc. Stalno delo jam. Mi plačamo 35.00 dnevno.

«Zili vama bo kar. Mo šuškar, kar to
bavna ali kalena.
Vse spetno kalenat odstaviti po obzirn-
nosti, kajti, kajti, kajti, kajti, kajti,
prejetoje, kajti, kajti, kajti, kajti, kajti,
vse, v vse vame po kar kar kar kar.
Vse, v vse vame po kar kar kar kar, v
vse, v vse vame po kar kar kar kar, v

[illegible]

Novo odprti premogorovi, suhi, ni plina, dobra streha, dela se vauk dan stalno. Dober premogor plačuli od \$7 do \$12 na dan. Nove hiše poslopja, cievke in šole botno sgradiš tuiakj. Pridite osebno ali pa nam pišite na naslov:

A. E. HENRUND,
EMPLOYMENT OFFICE,
EVANSTON, ILL.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (taven Chicago) in Canada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.00 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2857 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.00, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v obkroženju n. pr. (Junija 20-19) poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito je potrebno, da se vam ne ustavi list.

PROGLASITEV NEODVISNOSTI.

Dne 4. julija 1776 je ameriški kongres, ki je zboroval v dvorani "državne hiše" v Philadelphiji sprejel izjavo neodvisnosti. Ko je bilo glasovanje končano, je zapel zvon v stolpu tega poslopja, na katerem so bile vlitte besede: "Oznaniť svo budo po vsej deželi in vsem njenim prebivalcem".

Takrat je bilo le trinajst držav, ki so se združile v državno celoto, poznano pod imenom Združene države. Najznačilnejši del izjave neodvisnosti tvori brezdvomno predgovor, v katerem veje pravi demokratični duh, ki je največ pripomogel, da so se kasneje Združene države gospodarsko razvile do tako visoke stopnice, na kateri so dandanes. "Vlade prejemajo svoje prave moči od pridila vladanih, in če kateri sistem postane destruktiven tem ciljem, ima ljudstvo pravico, da ga odpravi in ustanovi novo ljudsko vlado na podlagi takih ciljev in forme, ki se zde najbolj učinkoviti za njegovo varnost in srečo." V teh besedah je Thomas Pajnova duša, duša velikega borca za demokracijo pred sto in tri in štiridesetmi leti.

Z izjavo neodvisnosti je bilo izrečeno, da bo ameriško ljudstvo samo odločalo o svoji usodi in da nima nobena tuja vlada pravice ukazovati ameriškemu ljudstvu, kako naj uredi svoje zadeve. Ta izjava je bila temelj kasnejšemu gospodarskemu razvoju, ki se je lahko razvil, ko je bilo ameriško ljudstvo oproščeno tujih političnih spon.

Združene države nam podajajo najboljši zgled, da je gospodarski razvoj nemogoč brez politične svobode. Nekateri sodijo, da so se Združene države razvile do sedanjega gospodarstva, ker je dežela bogato obdarovana s naravnimi zakladi. Rusija ni revna na naravnih zakladih, ali dežela je gospodarsko ostala nerazvita, ker je služilo ruškemu carskemu režimu, če se Rusija gospodarsko ne razvije in ne razširi svojih moči v industriji.

Gospodarstvo v Združenih državah se je na podlagi te izjave neodvisnosti razvilo tako daleč, da se danes ameriški državniki resno pečajo z mislijo, da se uvede tudi v industriji demokracija. Kako silna je produkcijska sila v Združenih državah govori najjasnejše dejstvo, da je bilo v vojnem času skoraj pet milijonov krepkih mož pod orožjem, producirali smo pa več, kot sedaj preje v zgodovini Združenih držav.

Da pride industrijalna demokracija, je bila potrebna politična demokracija, da so se lahko organizirale gospodarske moči v ameriškem ljudstvu in razvile do sedanje velikosti.

Možje, ki so podpisali izjavo neodvisnosti za Združene države in glasovali zanjo, so stavili svoje življenje v nevarnost. Položili so temelj temu, kar imamo sedaj in kar nam prinese še bodočnost. Zategadel jih ameriško ljudstvo ne bo pozabilo nikdar kot borcev za ljudsko svobodo, katerim gre trajen in časten spomin.

Žalostna statistika. — Psihologi, ki so v raznih državah preiskavali duševne zmožnosti otrok in sirot v sirotišnicah in drugih javnih zavodih, so dognali, da so ti otroci povprečno manj inteligentni kot otroci v javnih šolah. V državi New Hampshire so našli 49% otrok normalnih, 30% duševno zaostalih in 21% bebecv. Statistika iz države Ohio nam nudi še žalostnejšo sliko. Normalnih je bilo 37%, bebecv 19%, ostali otroci so pa bili duševno zaostali.

Kje je iskati vzrok za ta pojav? Pedagogi in učitelji pravijo, da imajo otroci premalo svobode v takih institucijah. Vse je preveč šablonsko in individualnost otroka se ne more razviti. Življenje v institutu poteka otroku enakomerno, nobene spremembe ni v njem, nastavljenih je tudi premalo moči, da bi bilo mogoče vsakemu otroku posvetiti tisto pažnjo, ki je potrebna, da se duh v otroku razvije. Predvsem pa ti otroci pogrešajo ljubezen staršev, ki jo ne more nadomestiti noben zavod. Valed tega priporočajo vzgojitelji, da je za otroke boljše, če jih vzamejo družine za svoje, kot da se oddajajo otroci v zavode.

Kadar monarhist govori, da je za ljudsko vlado, da mora vlada priti od ljudstva, po ljudstvu in za ljudstvo, se tolikrat zlaže, kolikokrat zine.

Italijanska okupacija jugoslovanske Istre.

Ko je nedavno tega zboroval parlament v Beogradu, je imel dr. Laginja, prejšnji istrski državni poslanec v dunajskem parlamentu, govor o razmerah, kakoršne so zviševale v Istriji pod italijansko okupacijo. Ker je ta govor veličanstven in ker dr. Laginja opisuje tamošnje razmere, istega priobčujemo v celoti.

"Dovolite mi, da s nekolikoimi besedami osvetlim sedanje naše razmere, katere vladajo v pokrajini, katere so zasledene od italijanske armade. Ne bom se dotaknil samo onih pokrajin, na oni del zemlje, kateri meji na Sočo, ampak dotakniti se hočem vseh naših jugoslovanskih pokrajin, katere meje na naše sinje morje, katere imajo na oni strani za skrajno točko Trst, na drugi Pulj in na tretji strani Reko. To je pokrajina Istria. Gospoda, jaz ne bom govoril o bodočnosti, ampak hočem se omejiti samo na sedanost, na okupacijo od strani našega morja, našega Primorja od strani vlade, katere je izvršila to okupacijo s dovoljenjem in mandatom naših zaveznikov, zaveznika iz Severne Amerike, od strani kraljevine Italije; predložiti vam hočem samo to: delegacija kraljevine Italije je predložila mirovni konferenci svojo spomensko, službeni memorijal, v katerem razlaga kaj zahteva od naše zemlje, in kaj zahteva od drugih. Italija zahteva podaljšanje svoje meje do brennerskega razvojača na Tirolskem, nato gre dalje proti vzhodu in zahteva, da gre njena meja po obronkih zapadnih Julijskih Alp do Reke in dalje proti jugu preko Reke, kolikor nasti njene imperijalistične želje. Nadalje zahteva nekoliko kilometrov Krana o krog Senja in Velebita, dalje skoro polovico Dalmacije tja do Kotorja. Oficijska Italija hoče utemeljiti te zahteve, da s tem opebodi svoj narod, katerega, tlači tujec. In ta tujec smo mi, Jugoslavi.

O kakem tlačenju ne more biti. O kakem tlačenju ne more biti nikakega govora. Storiš nismo italijanskemu narodu ničesar žalega, skrajno smo bili v vednem boju s njimi za naše narodne pravice, za enakopravnost, za naše pravice v krajih, kjer so imeli Italijani manjšino, toda valed raznih političnih trikov so stvorili večino in mi, gospoda moja, nismo Italijanom storiš ničesar žalega. Ako oni mogoče govorijo o kakem političnem tlačenju od strani Avstrije, na to jim lahko odgovorimo s mirno vestjo, da je to neresnica. Od Avstrije smo bili tlačeni mi, Slovenci in Hrvati, Goranci, Trst in Istria. V to silni doba, da je bila Italija zavezana k avstrijski Avstriji, v političnem tlačenju v vojnem času. Ta zveza je bila negacija našega elementa ob Jadranu, ta zveza je bila za uničenje našega naroda s pomočjo legitimne dinastije in obenem legitimne vlade. To je bila politična prevvara, kakoršne ne najdemo v zgodovini in s ozirom na to hočem omeniti samo nekoliko stvari, da bodete videli, v kakšnih razmerah smo živeli prej in v kakšnih živimo sedaj.

Italija pravi: Ineti moramo rekonstruirati v semljepisnem kakor v narodnem osiru. Ako se Italiji posreči njih našt, znači, da vzamejo osam tisoč Jugoslovancev in štirideset tisoč Nemcev, da se samora Italija "rekonstruirati" v semljepisnem in zgodovinskem osiru. Ob brennerskem razvoju se njih cilji in načrti lahko vpoštevajo, ker se mora zavarovati v stratežnem smislu, ker se lahko agodi, da bo ogrožena od severa od države, katere mogoče ne bo pozabila sedanjega poraza. Toda ako Italija zahteva brennersko razvoje, s tem se dela velika krivica narodu, kateremu je bilo dovoljeno samoodločevanje in na ta način bi se moral stratežno zavarovati vsi narodi in biti pripravljeni, da se branijo vsakemu bodočemu prodiranju. V kolikor se mora opraviti zahteva Italije, da se njena meja rastege do brennerskega razvoja, je edino la stratežni osirov. Toda s ozirom na zahteve Italije, da se njena meja rastege po Julijskih Alpah, kar oni podpirajo in hočejo dokazati da imajo pravico do tega s ozirom na zgodovino in na geografsko gravitacijo, to je politična, geografska in zgodovinska laž. Ona, kar Italija imenuje

vrata Italije, prelazi na Koroskem, je le stratežnega pomena, da ne ta način lažje prodirajo v notranost srednje Evrope, da prodirajo proti Sisku, Sremski, kakor je prodiral Dacij. O tem imamo dokaze v rokah. Samo iz tega ozira lahko imenujemo geografsko jedinstvo.

Zgodovinski pravice nimajo tudi popolnoma nobenih, kakor pravijo. Zgodovinsko pravo ne temelji na sili in aneksijam. Zgodovinsko pravo nekdanje Venecije, je bilo samo nasilje, izvršeno edino radi tega, da je dobila nekdanja beneška republika dovolj vojaštva iz naših krajev ob Jadranu in je na ta način napravila nekako vojno krajino valed česar je lahko širila svojo trgovino po Levantu.

Tretji razlog, katerega navaja oficijska Italija za aneksijo pokrajin na vzhodni obali Jadranskega morja, je, da ona zahteva nekatere garancije za njeno varnost od te strani kakor na morju tako na suhem. O tem sem že nekoliko omenil, da se Italiji ni potreba ničesar bati od naše strani. Naš narod biva v teh krajih že celih 12 stoletij in niti enkrat se še ni pripetilo, da bi mi s orožjem napadli Italijo. Ako so se dogajali nekateri spopadi v prejšnjih stoletjih, so bili samo majhni spopadi, katere so povzročili istotako Benečani kakor tudi jugoslovanski trgovci za obrambo svoje trgovine. In ti spopadi so se dogajali pri vseh narodih. Ali, gospoda moja, kar je zasedel naš narod do Soče je zasedel mirnim potom brez orožja, naselili so se na pušni in neobdelani zemlji, katero je potem kultiviral v potu svojega obraza in obdeloval s krvavi mi šulji. Radi tega je bomo tudi branili do skrajnih mej.

Oficijska Italija izjavlja v svoji spomenici, da bo dala vse pravice narodnim manjšinam v svoji državi in jamči narodni obstoj vseh narodov, kolikor jih bo pod njeno vlado, kakor je to dala do nočinom v Aostri in v Setecomuri. Kakšne razmere vladajo v teh krajih, mi ni znano, ker še nisem bil tam. Toda dobro mi je znano, v kakšnih razmerah žive naši brati Slovenci v Gornji Adii. V teh krajih umira, počema a gotovo srednje smrti 50.000 Slovencev. Ti niso niti ene jezike ljudsko slo, niti eden Slovencev, ki bi bil morda slovenskega jezika, ni vpodan v javnih uradih. To je tista pravica, to je načelna, na katero se sklicuje Italija in s katero se lagovara Italija na mirovni konferenci in kako bo štitila Slovence, katere bi dobila pod svojo vlado, ako se uradno njemu našt. Poglejmo, kako dela Italija v krajih, katere je zasedla po sklepu tajne londonske pogodbe. Naša vlada je se odločno izjavila potom predsednika ministrstva savjeta njeno stališče s ozirom na to pogodbo; odločno je bilo še velikokrat objavljeno, kako se kršijo sklepi sprejeti na zadnji haški konvenciji radi te okupacije, kako se kršijo mednarodni sklepi in kako se kršijo vse mednarodne pogodbe s ozirom na človečanstvo in kulturo. Čujte, gospoda, od Italijancev zasedenih pokrajinah so vrlijo progoni javnih uradnikov, s silo odvajajo prebivalce iz njihovih domov, ne dovoljujejo slovenskih duhovnikov opravljati javne službe božje, niti tiste niti s petjem. Zakaj ne? Radi tega, ker smo s petjem ohranili naš mli jezik, kar je slučaj v celi krški nadkrofi in je v nekaterih drugih krajih v Istriji, kjer so ohranili svoj materini jezik edino le valed službe božje. Toda Italijani gredo še dalje. Ne dovolijo niti, da bi duhovniki pridigovali v slovenskem ali hrvaškem jeziku, da bi čitali evangelij v jeziku, katerega govorijo prebivalci in postavljajo imajo do nob obolevne krstobraz v cerkvi, ko duhovnik čita mazo, da je ne bi lagovortil laško slovensko besedo.

In to niso nikaka pretiravanja, to so oficijska poročila, katerih imam kot poverjenik za Istrio, na stotine takih pritožb od vseh krajev Istrije, Primorske, Gorike in Gradisceanske. Za vse te pritožbe ve naša vlada in upam, da vedo za vse ta poročila tudi vsi odposlanci. In danes in tega mesta pisiljam vas, tovariši, in prosim, in sigurn sem, da bodete storiš vse, da za slobo prevare in nastila države, katere je bila v naših očeh kulturna, zve celi svet.

Italijanska vlada izdaja v okupiranih krajih, katere so popolnoma slovenske ali hrvaške, svoja

uradna naznanila in odredbe v samem italijanskem jeziku in je sploh prepovedano v javnosti govoriti v slovenskem ali hrvaškem jeziku. V popolnoma slovenskih ali hrvaških občinah so nastavljeni italijanski komisarji, kakor u. pr. občina Kastav, v kateri je 24. tisoč prebivalcev in kateri občini pripadam sam, ne stane niti deset Italijanov in v ti občini izdajajo okupacijske oblasti svoja uradna naznanila in odredbe v samem italijanskem jeziku. Šil so celo tako daleč, da so kar na svojo pest določili valuto in kura prejšnjemu denarju. Zauzeli so celo življenje, kakor so hoteli, samo da je narod trpel in imel pri tem na tisoče gmotne škode.

Ob demarkacijski črti so Italijani postavili tako goste straže, da ljudje ne morejo obiskovati drug drugega. Toda to ne more ostati dolgo. Nam preti pogin, narodni in gospodarski in uničila nas bo sila, sila, katere nima niti najmanjše pravice do nas in je niti nikdar imela ni.

Iz tega mesta, tovariši, se pridružujem vsem protestom, kateri so bili že poslani na to vlado ali kamorkoli in katere ste že čuli in rotim vas, gospodje narodni zastopniki, da skupno storimo, ker je le v naši moči, da storimo konec tem nasilstvom in krivicam, katere mora trpeti naš narod v krajih, kateri so zasledeni od Italije.

Robinsove črtice iz Rusije.

Sestavil Wm. Hard.

II.

Nekaj dni po boljševiški revoluciji, ki je postavila Lenina na čelo ruske vlade dne 8. novembra 1917, je polkovnik Robins prvič obiskal Trockija, tedaj poverjenika zunanjih zadev. Robins je dobro vedel, da ne bo imel prijateljskega sprejema. Boljševikom je bilo znano, kako je on (Robins) apitiral z besedo in peresom za Kerenkijevo vlado, torej proti njim. Polkovnik Thompson, ki je bil tedaj še načelnik ameriškega Rdečega križa, ga je večkrat avariil: "Robins, ali veš, kaj se ti bo zgodilo, če zmagajo Boljševiki? Ustreljen boš."

Ko je Robins stopil pred vrata Trockijeve pisarne v Smolniji palači, je videl tam vojake, in ko je bil pokličan v pisarno, je našel notri vojaka, ki je Robins poznal. Siljal ga je govoriti v vojaških barakah pred nekaj dnevi, ko je posiljal vojake, da ne smejo opustiti vojne proti Nemčiji.

"Kerenkijevci!" — je sknil vojak proti Trockiju — "protirevolucionari!"

Robins je dvignil roko in dejal svojemu ruškemu tolmaču:

"Povejte komisarju Trockiju, da je res, da sem storiš vse, da bi bil Kerenkij ostal na krmilu. Povejte tudi to, da sem se trudil s vsemi silami, da bi bil preprečil zmagajo Boljševikov. Povejte vso resnico."

Tolmač je povedal. Trockij se je namrdnil.

Nato je Robins nadaljeval:

"Povejte komisarju še to, da se jaz razlikujem od nekaterih svojih prijateljev. Če vidim mrtvo truplo, tedaj vem, da za mrtvica ni druge poti, kakor da se pokopje. Nisem eden tistih, da bi sedel pri mrtvi in se jokal nad njim. Priznam torej, da je Kerenkij politično mrtav in da je komisar Trockij sedaj gospodar."

Tolmač je povedal in Trockij se je namrdnil.

Robins je govoril dalje:

"Ako bi danes tukaj sedel Korinlov, Kaledin ali car, jaz bi moral govoriti s njim."

Trockij se je ponovno namrdnil.

"Prihajam do komisarja z vprašanjem: Ali sme ostati misija ameriškega Rdečega križa v Rusiji v korist ruskega ljudstva in ne v škodo zaveznikov? Ako sme ostati, tedaj ostanem tudi jaz, ako ne, tedaj se poslovim."

Trockij je gledal Robinsa precej nezaupno nekaj hipov in potem je bil vprašan: "Kakšne dokaze hočete?"

Robins se ni obojavil, kajti pripravljen je bil, kaj bo zahteval.

ne dostavljene podoben ameriškemu Rdečemu križu. Prosim torej, da zamenjate Kerenkijevo vrtajo na mojem vlaknu z vašo vrtajo in da vaše sovjetsko vojaštvo in vaši sovjetski železničarji odpremo naš vlak do rumunske meje."

S to zahtevo je hotel Robins dočeti dvoje: Prvič se je hotel prepričati, da li ima sovjetska vlada oblast, da lahko zajame vlaku varno pot od Petrograda čez vso centralno Rusijo do reke Prut, kar je 1300 milj daljave; drugič je hotel Robins znati, da li je boljševiška vlada pri volji dovoliti, da se odpošlje blago ameriškega Rdečega križa iz Petrograda, kjer ga morda dobe v roke Nemci, na Rumunsko, kjer še ni bilo nevarnosti, da bi tja prišle nemške armade. Robins je hotel v tem preizkusiti Trockija, da li je res v službi Nemčije, kakor so odločno trdili angleži in francoski diplomatje v Rusiji.

Trockij je odgovoril brez premišljevanja: "Da, gospod Robins, dal bom dovoljenje in storiš vse, kar zahtevate."

In res je storiš. Prišel je narekovati dovoljenje: "Sodrugom Podvojkiju, Krikenku in Elizavoru (prvi je bil vojni komisar, drugi vrhovni poveljnik boljševiških čet in tretji je bil komisar pošte in brzojava). Podpišite poverilnico, da sme vlak ameriškega Rdečega križa potovati brez ovir, kamor je namenjen in obvezite vse vojaške in železniške oblasti, da pomagajo vlaknu, kjer bo treba. — Leon Trockij, komisar zunanjih zadev."

Vlak je odšel in prišel je v Rumunijo natančno po dnevnem redu. Še več. Vlak ni bil med potjo niti najmanj oviran na noben način. Robins je v določenem času prejel od polkovnika Andersona, načelnika ameriškega Rdečega križa v Jazu na Rumunskem, potrdilo, da je blago prišlo v najlepšem redu.

Ako torej Robins alihi koga govoriti, da sovjetska vlada neče pomagati inozemskim misijam, da jim nagaia in jih ovira pri delu, ter da sovjetska vlada sploh nima moči zunaj Petrograda in Moskve, je on v stanju iz lastne skušnjave odgovoriti dotleniku, da se nekoliko moti, in nicer moti se, kar se mu dalje 1300 milj južno od Petrograda, oziroma od Pinskega zaliva do Rumunije.

BEDA IN BOLENI V MACEDONIJI.

Ljudje bivajo v razvalinah bivlega bojišča in spajo za legarjem.

Solva, Grčka. — V krajih vzhodne Macedonije, kjer so zadnjih pet let valovile zvezniške, bolgarske in turške armade semintja, vladajo danes strašne razmere. Ljudje, ki so se vrnili v svoja nekdanja bivališča, so našli večinoma podrtina, v katerih so se nastanili. Med razvalinami se nahajajo strelski jarki, v katerih gnijejo človeški in konjska trupla med drugo nesnago, na katero pripeka solnce in v kateri se je zaleglo na trljone muh in komarjev, ki sedaj raznašajo boleznidalec naokrog. Vsa dolina ob reki Strumici je okužena na ta način in v mestih Drama, Serres, Kavala, Kaanti in v stoterih vaseh razsaja malarija. V Kavali umre dnevno pet do deset oseb za legarjem valed okužene vode.

Zdravniki in postrežnice ameriškega, angleškega, francoskega in grškega Rdečega križa se trudijo z nadčloveškim naporom, da omeje bolezen in pomagajo siromakom, toda manjka jim raznih potrebščin.

Žalosten prizor nudijo otroci, ki so se rodili med vojno in katerih matere so ves čas stradale. Vsi so upaceni. Leva stran trebuha jim je otečena, dočim jih je v otečen le kost in koža. S skajlenimi oči in z obrazom pepelnate barve leže otroci na cestah brez občutkov glede na njihovo usodo.

VAŽNO ZA DOPISENIKE. — Prva seja izvrševalnega odbora E. M. P. J. je sklicala, da dopisi ne smejo prignati ena holona. Uradnikove nima pravice preložit te ga nikdar.

Dopisniki, ki ne morejo obdelati predmetov v eni hiški, naj dajo razpislo v poglavje, ki jih naj omejuje s razpisnimi številkami. Na pr. I, II, in III. Tako označeni dopisi pošljejo upravitelju za poglavje v listu.

krivem. V domovini so dolžili
krivem avstrijskim oblastim
toje rojake, ko so prišli v Ameri-
so postali pristni Slovani, ho-
so služiti ruskemu carju in
bukemu kralju. Ker pa se ne da-
prodati kar tako, si pa mislijo

Nihče naj ne misli, da je ustvarjen samo za težko delo v rudniku.

Spoložno rečeno, izobrazbe se n
nteva v vseh poklelih, vspoyvo
Apeliram na vas one, kate
imajo resno voljo in namen se u
ti, da naj nitar ne odlašajo od l
ta do leta, temveč naj pridajo
lelo. Marikateri se je hoo, a
ni prišel se pred leti in ki se ni

Kar se tih prigranica, je
komur na prste dani in je
kaj svobodni. Nihar se ne
tjuje, kajti prava volja in raz-
umna ne more svobodni
ljubiti.

in je na prvi večerai očital, d
prelošili pogodbo, kalero a
pisali. Za maha mara je p
ni članek, da je kršili pogodbo
je veljavna, dokler se dom. ra
re pogodbenca ne urede in tad
sar, kot se omenjeno, je instop
skroma bil izključen iz stranke
skromi in kršili je notno po

Podar — V vasi Orehek, na Silvije je izbruhnil požar. Teri je popolnoma uničil 11 gospodarskih poslopij. Zažgali italijanski vojaki po "nepri-

ogružen in mečen.

Priloga k "Prosveti".

Priloga k "Prosveti".

Vidite ognje!" so si šepetali vojaki. "Glejdar, koliko jih je!"
Jesus Marija!" reče Skretuskemu Zagloba, sem levje narave in ne poznam strahu, venaraje imel, da bi vse pobral hudir do jutratko jih je... Brčasa celo v Jozefatovi doimi veče gnuče, nego se je tukaj naglalo skuch paov. Povej mi, kaj vendar hočejo odČenu ne ostanejo doma, ne obdelujejo zemopravljajo tlake! Smo mar mi krivi, da nasg ustvaril plemiče, njih pa knote, akuzavni naj hodo naši podložniki... Pfu! kar jezarabi! Dober človek sem, toda naj me razdrau konec bo moje potrpečljivosti. Preved soavobode, preved kruha, pa so se namočili, mli v skednju in sedaj se zagazirajo v ma. Počakajte, pobalini, čaka vas tukaj mačekom Jarema, ki vas bo slavno pogostil, pa tuloaba vam ničesar dolžan ne ostane... Kaj e, ali ne bodo hoteli sprejeti pogodbe? Ko bi ali toliko pokorščine, mli bi jim se pustiti nje — kaj? Mene vsemirja samo ena stvar: amo dovolj hrane! Hej, alod jih vzemi, že zočkar... Povsod so videti le ognji in ognji! Skretuski, "ko pa mislijo, da nas že jutri doSkretuski, "ko pa mislijo, danes že jutri dože žive v svoje roke."
Toda ne dobe, mene!" vpraša Zagloba.
Kakor je božja volja! Na vsak način jim tode tako lahko, ker je knez pri nas."
O kako si me potolažili! Toda tu ne vpraali nas debe drago ali po ceni; najbolje bi še la bi nas ne dobili!"
Za vojaka to ni mala tolažba, ako ve, da neavija zaman svojih prsi sovražnikovi kroGotovo, gotovo!"

tem hipu se približata Podbipeta in Voloiki.

Pravijo, da je prišlo Tatarjev in Kozakovol milijona," reče Longin.
Da bi se vam jezik posušil," zakriči Zaglo. "To je kaj neprijetna novica."

Pri napadu jih je loče sekati, nego na bojpolju," odvrne prijazno Longin.

Ker sta se naš knez in Hmelnički sročala, pogodbah ni več govoriti," reče Volodijev. "Ali gospod, ali pa miš... Jutri napoč za dnji dan!" dostavi mencaje si poka.

Malí vitez je imel prav. Ves čas, odkar jea vojaka, nista si še stala ta dva leva v bojuoti. Eden je pobijal hetmane, drugi — mostamane kosačke; zmagoval je eden, zmadrugi ter delal sovražniku strah. Že drudine se ima pokazati, kdo bo zmaga! Lahko bilo misliti, da bo vojaka med tema dvema inikoma dolga in besna. Pod knazovimi prae stalo samo petnajst tisoč vojakov, če prao k temu taborišču uslužbenec; za čmetvojakovodjem pa je šla nebrojna vojska pro, živeti med Azovskim morjem, Donom, o jiliva v Donavo. Z njimi je prišel še kartu svoje krimake vojaka. Prišli so Niževci in ki iz vseh kotov Ukrajine; prišli Čerkezi, silistrijski in rumeljski Turki; da, med še več tolp Erbov in Bolgarov. Zdelo se ti je, daš novo priseljevanje narodov, ki drve na da tam zasedejo novo zemljo, da si ustvaovo državo.

aka je bila razlika teh dveh besedov... proti stotisočem, otočilo proti morju. Maro arce je radi tega bilo v strahu in ne samo u, marveč v vseh ljud vladí so rli na ta ookoljen od divjih bojnikov, kakor na grob a vitezov in velikega njihovega vojako.

ga prepričanja je bil tudi Hmelnički... še do dobrega razgoreli ognji — že se je pred okopom Kozak — poslašč, ki je a belim praporem, trobil in kričal, naj ga na nasip.

šile so strahu ter ga takoj zgrabile. Pridem od hetmana h kitez Jaremi," reče o so ga peljali s seboj.

knez je še sedel vaselega lica na svojem koKozak — poslanec ni mogel govoriti, noge au tresle pred knezom, časi ni bil boječ ter sem kot poslanec.

Kdo si?" vpraša ga knez-vojvoda, vprši v a svoje mirne oči.

Jaz sem stotnik... Sokol... od hetmana." Kaj povedi dobrega?"

stotnik se začne priklanjati knezu-do streOprostí, vladika! Kar mi je ukazano, to ti a povedati — jaz nisem kriv tega."

Le pogumno povej!" Hetman mi je naročil, naj vam govorim, da del na gostijo v Zbrazh in vas jutri običe v

Povej mu, da tie jutri, da še nocoj imamo vanje v gradu," odvrne knez.

Te pozneje so zagnali na napitnice topiči in lasili radostni živio-klici. Van okna v gradu a razsvetljena. Kan, zaslišavši strel, glasvo e in kotlov, je stopil pred šotor in z njim tudi njegovo spremstvo: kakor kanov brat in, sultan Gaiga, Tuhaj-beg in mnogo druamoreev. Naposled pošlje po Hmelničkega.

Hetman, daci že nekakšno vinjen, pride nemu in priklanjajoč se do pasu, čaka vprašanje. Pojšo časa je rli kan na grad, ki se je lekedaljšavi, kakor velikanska svetilnica ter lahmal v glavo. Naposled se pogleda s roko po bradi ter pokaže s prstom na iskroče šipe: "Kaj imajo tam?" vpraša.

Najmogočnejši car!" odgovori Hmelnički, se gostijo knez Jarema.

Gostuje?" vpraša kan ves zamišljen.

Da, jutrišnja trupla se danes še gostujejo," e hetman.

Medtem na gradu znoví zagrmí strel in zadone živio-klici, da jih je celo kan slišal.

"Bog je eden!" reče kan. "Lev tiši v srcu tega kjavra (psa)."

Po kratkem molcanju še doda:

"Kaj bi imel njega za zaveznika, nego tebe."

Hmelnički se vstrani. Drago je plačal tatarako prijaznost, pa še sedaj se ni smel zanašati na svojega zaveznika.

"Veliki manarh!" odvrne Hmelnički. "Knez Jarema je tvoj osebni sovražnik. On je vam Tatarjem rai Zedneper; on je ubil zamoroe, kakor volke občas drugim na strah po drevesih; on je hote liti na Krim z ognjem in mečem!"

"Ali mar vi niste delali škode v deželi?" vpraša kan.

"Tvoj suženj sem."

Zasmele se mu Tuhaj-bega so jelo drgetati. On je imel med Kozaki smetnega sovražnika, ki mu je poslal vse vojake in toliko, da ni vjel šivega njega samoga... Njegovo krovni je sedaj alilo na usta z neukrotljivo željo po maščevanju.

"Barjad Buraj!" se šepetala njegova usta.

"Pa vendar že minulega leta po najviljem kapovem ukazu lila vodo na meče," odvrne Hmelnički.

Novi odzdrav grajskih topičev pretrga daljši razgovor... Kan stisne roko ter haura z njo polukrog, objemajoč grad, mesto in nasip.

"Jutri mora biti vse to moje!" reče, obračavi se k Hmelničkemu.

"Da, jutri vai ti tam posepajo," odvrne Hmelnički, priklanjajoč se kanu do pasu, in smatrajoč odgovor za končan, odide.

Kan se zavije v svoj kunjin kožuh. Ohrnivši se k okopu, reče:

"Pomo je žel..."

Navzoči Tatarji se začnejo po vrsti priklanjati kanu, ki gre počasi nazaj v svoj šotor, počuvljajoč potoma:

"Bog je jeden!"

Mej tem je bil tudi Hmelnički v svojo stanovanje ter govoril potihoma:

"Dam ti grad, mesto in plen, toda Jarema ti ne dam za nobeno ceno, daci bi bilo treba plačati ga s glavo."

Gostovanje v gradu je trajalo še dalje.

V taboru so splošno pričakovali napada. In res, drugo jutro se napolnje tolpe prostakov, Kozakov, Tatarjev in drugih divjih bojnikov, ki so prišli a Hmelničkem k nasipom, podobni črnim oblakom, ki se vale na goraki šli. Vojaki, ki so se že prejšnjega dne zaman trudili sežeti ognjše, se sedaj kar odvretenli od morja glav, gugajočega se pred njimi. Pa ni še bil to prvi napad, marveč ogledovanje sovražnikove vojske in tabora. Kakor nakoplen moraki val, katerego podi veter iz daljave, pridral, vapse se po koncu, udari z gromom in se potem umakne v daljavo, tako so udarjali tu in tam tudi oni, kakor ti poskušali, kakšen bo upor, kakor hoče, se pripravili, še s svojimi prikanjijo, s svojimi številiom, ne prepuščajo sovražnika, da se niti branil ne boče. Večkrat se oglasi strel iz topov in krogije so začele goste padati v tabor. Ob jednom se je prikazala na nasipih procesija z najavetjšim Zakramentom, da bi navdihnila s pogumom otrpelo vojsko. Duhovnik Muhovecki je nosil zlato monštranco, držeč jo z obema rokama nad licem. Po nasipu se je jela širiti vonjava kadila, ki so ga zažigali v kadilnicah pred duhovnikom, hodečim pod baldahinom. Pri njem sta šla druga dva, podpirajoč ga s rokama, husarski kaplen Jaskolski, slaven in v vojaških rečeh izveden mož, pa Bernardinec Žabkovski, tudi bivši vojak, orjaške postave, ki se je glede moči moral umakniti samo gospodu Longinu. Baldahin so nosili štirje plemiči, med katerimi je bil tudi Zagloba. Val navzoči so se pobožno odkrili; Muhovecki pa je časih dvignil monštranco in oči proti nebu ter zapel pesem: "Pred tem velikim Zakramentom."

Odpevala sta mu dva močna glasova Jaskolskega in Žabkovskega; za njima je pela vsa vojska. Globoki bas topov je spremljal petje; časih je topova krogija šfala besno nad baldahinom ter se knezu pred nogami zvalja v smiljo. Zagloba, to silšati, je vsikder strepetal, ter stakal k sebi drog; posebno ga je bilo strah takrat, kadar je procesija rad imolitve stala na mestu. Zagloba je postajal vedno bolj rudeč, duhovnik Jaskolski se je večkrat ozri po topničarjih, naposled pa zagodrnja: "Tepej!" Kokoši naj bi šil posajati na jaja ne pa streljati s topovi!" In res so imeli slabe topničarje kozaki; nobena krogija ni zadela svojega cilja. Mej tem pa se je tudi borba že začela okrog nasipov. Knezoji vojaki, očrneli po procesiji, so se hubro bili. Naposled se Tatarji vturdiše ter odstopijo od nasipov. Bilo je videti, da je Hmelnički čakal na prihod svojega tabora ter sklenil se čvrsto lotiti obleganja...

Pričakovani tabor je dospel še le drugi dan. Z njim so prišle še nove moči, namreč ponosni zaporoški pešci, po junaštvu enaki turškim jančarjem, za naskok pa tudi dosti sposobnejši od prostakov in Tatarjev.

Spomina vredni dan 18. julija sta se obe vojski živo pripravljali na boj; nikake dvojbe ni bilo, da kmalo nastopi napad. V kozakem taboru so se od svito ropotali kati in bobni; mej Tatarji pa je odmeval veliki boben, "bati" imenovan.

Katopi je bil prekrasen vesel; samo iz obeh vrstnikov in iz reke Onasne se je dvigala lahka megla. Naposled zasleketi na nebo prva večerna zvezda. V tem trenutku šestdeset kozakih topov zagrmí z jednim glasom; nepregledna truma vojakov se zakadi z gromnim krikom proti nasipom. Napad se je pričel.

Pitjaka vojska je stala na nasipih in ždelo se ji je, da se zemlja trese pod nogami sovražnika. Niti najstarejši vojaki niso pomnili kaj podobnega.

"Jesus, Marija! Kaj je?" vpraša Zagloba, stojič poleg Skretuskoga. "Gotovo kake pošasti drvi na nas."

"Naj tudi res ališ ljudje. Sovražnik podi k nam svoje bike pred seboj."

Medtem na gradu znoví zagrmí strel in zadone živio-klici, da jih je celo kan slišal.

"Bog je eden!" reče kan. "Lev tiši v srcu tega kjavra (psa)."

Po kratkem molcanju še doda:

"Kaj bi imel njega za zaveznika, nego tebe."

Hmelnički se vstrani. Drago je plačal tatarako prijaznost, pa še sedaj se ni smel zanašati na svojega zaveznika.

"Veliki manarh!" odvrne Hmelnički. "Knez Jarema je tvoj osebni sovražnik. On je vam Tatarjem rai Zedneper; on je ubil zamoroe, kakor volke občas drugim na strah po drevesih; on je hote liti na Krim z ognjem in mečem!"

"Ali mar vi niste delali škode v deželi?" vpraša kan.

"Tvoj suženj sem."

Zasmele se mu Tuhaj-bega so jelo drgetati. On je imel med Kozaki smetnega sovražnika, ki mu je poslal vse vojake in toliko, da ni vjel šivega njega samoga... Njegovo krovni je sedaj alilo na usta z neukrotljivo željo po maščevanju.

"Barjad Buraj!" se šepetala njegova usta.

"Pa vendar že minulega leta po najviljem kapovem ukazu lila vodo na meče," odvrne Hmelnički.

Novi odzdrav grajskih topičev pretrga daljši razgovor... Kan stisne roko ter haura z njo polukrog, objemajoč grad, mesto in nasip.

"Jutri mora biti vse to moje!" reče, obračavi se k Hmelničkemu.

"Da, jutri vai ti tam posepajo," odvrne Hmelnički, priklanjajoč se kanu do pasu, in smatrajoč odgovor za končan, odide.

Kan se zavije v svoj kunjin kožuh. Ohrnivši se k okopu, reče:

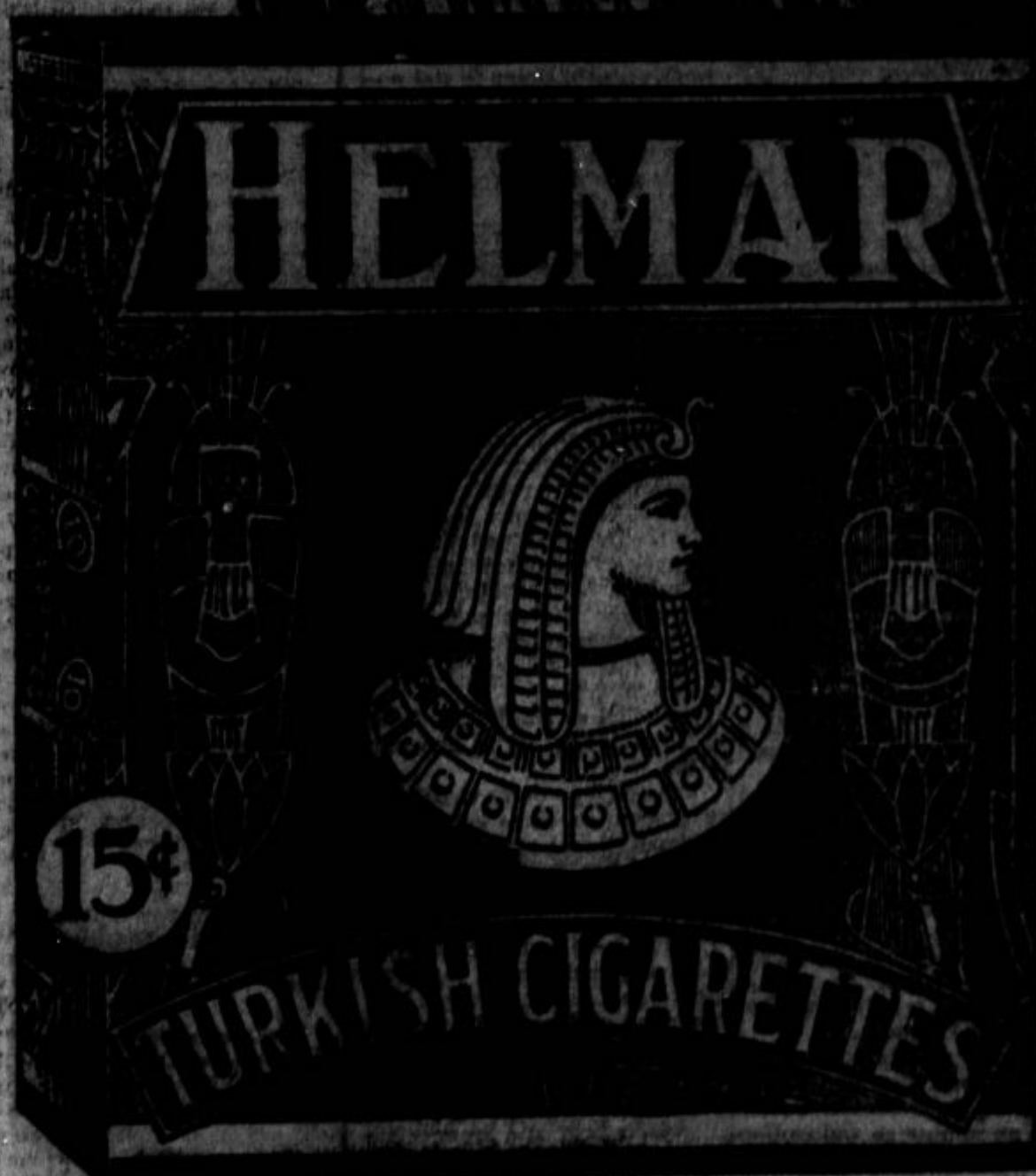
"Pomo je žel..."

Navzoči Tatarji se začnejo po vrsti priklanjati kanu, ki gre počasi nazaj v svoj šotor, počuvljajoč potoma:

"Bog je jeden!"

100%
Pravi
Turški
Tobak.

Vidite li mojo senco? Da.

Zdi se vam, da sem jaz, ampak to nisem jaz.

Ste li kedaj kadili "zavojne" cigarete?

Mogote izgledati kot Helmarice—ampak dovolite mi njih okus ni enak Helmaricam.

Te ne morejo—ker vsebujejo samo duh po turških—Ali Helmarice pa so 100% čist turški—najmilejši in najboljši tobak za cigarete.

Mi govorimo jasno—vsekakor tudi resnično.

Helmar

Izdelovatelj najfinarje vrste turških in cigarskih cigaret po vsem svetu.

Maksim Gorki:

Oče.

V svetu miru vzhaja solnce in od skalovja na otoku se dviga modra megla, nasičena s sladkim vonjem zlatorumenih cvetov bodičevja.

Otok se zdi pod modrim nebesnim obokom sredi sinjavo vode kakor žrtvenik solnčnega božanstva.

Zvezde so pravkar ugasnile, ali še blesti bila Venera samotno v mrzlih višinah, pojemajoča za prozorno plastjo lehnih oblakov. Rudeči oblaki žare v prvih solnčnih pramenih in odsevajo na mirni moraki gladini kakor bi gledali biseri iz modrih globin.

Bilke in cvetni listi s srebrnimi rosnimi kapljami se dvigajo hrepeneče proti solncu, biserne rosne kaplje vise na travah, zbirajo se in padajo na zemljo, vso oznoje po vročem spanju. Rahlo menda zažvene kaplje, ko padajo, radi bi slišali to in žalostni smo, ker ne slišimo.

Ptice so se prebudile; poletavajo med listjem oljk in žvrzole. Od spodaj prihajajo vzdihali morja, ki se je zbudilo ob solnčnih poljubih.

In vendar je vse naokoli mirno; ljudje se spe in v jutranjem hladu so rožne vonjave močnejše nego glasovi.

Skozi vrata bele, z vinsko trto preplezene hišice, ki gleda iz zelenih valov kakor čolnic, stopi v solnčno jutro Ettore Cecco, mož, ki ljubi samotno in je odušen ljudem, z dolgimi opičnimi rokami, z golo glavo modrijana, čigar obraz je preprežen z gubami in brazdami, da je komaj videti njegove oči.

Počasi vzdigne rjavo, komato roko nad čelo, gleda dolgo po rožnatem nebu in potem na vse strani. Pred njim se zlije žar zlate in smaragdne luči v širokih valih čez sivo, vijoličasto pečevje otoka, okoli njega žare rumeni in rdeči cvetovi in temno obličje starca trepeče v dobrovoljnem smehu; zadovoljen kima z okroglo, težko glavo.

Kakor da nosi težko breme, stoji tukaj, z nekoliko upognjenim životom in široko razkoračenimi nogami. Okoli njega igra vse veselje mladi dan, vse živeje žari zelenje po vinogradih, vse glasneje žvrzole čimkovi, med robdnicami, divjo trto in gorjevim mlečkom udarjajo prepelice, nekje žvižga kos, elegantno in brezskrbno, kakor Napolitanec.

Stari Cecco dvigne dolge, trudne roke nad glavo, vzravna se, kakor da hoče poleteti k morju, ki pokojno stoji pred njim kakor vino v kupici.

Poravna si svoje stare kosti in sede na kamen pred vrata. Iz žepa potegne dopisnico, in držeč jo daleč od sebe, zamešika ter ogleduje pisavo, brez-lano pregibajoč ustnice. Po njegovem velikem, že dolgo neobritem obrazu se razlije nov smehljaj, v katerem odseva žalost in ponos.

Na kosu papirja, ki ga drži, sta naslikana z modro barvo dva širokopleča fant. Sedita ravno ob rami in se zadovoljno smehljata. Oba sta kodrolasa in velike glave, kakor stari Cecco. Nad njima je natiskano z velikimi, razločnimi črkami:

"Arturo in Enrico Cecco, plemenita bojvnikova za interese svojega razreda. Organizirala sta 25.000 predilniških delavcev, ki so služili po šest dolarjev na teden. Zato so ju vrgli v ječo. Živela bojvnikova za socialno pravičnost!"

Stari Cecco ne zna brati in naslov je pisan v tujem jeziku; ali on ugane vsebino, vsaka beseda mu je znana in glasno mu brni v ušesih.

Modra dopisnica je napravila starcu mnogo skrbi in nemira. Dobil jo je pred dvema mesecema in z instinktivnostjo, lastno očetu, je čutil, da nekaj ni v redu. Saj naslikajo reveže le tedaj, če se pregreše proti postavam.

Cecco utakne dopisnico v žep, toda srce mu teži kakor kamen in ga vznemirja vsak dan bolj. Ze večkrat je hotel pokazati dopisnico duhovniku, toda izkušnje njegovega dolgega življenja so ga preprečale o resničnosti pregovora: "Mo-

goče, da poroča duhovnik Bogu resnico o ljudeh, ali ljudem je ne pove nikoli!"

Prvi, katerega je vprašal za zagotovo vsebino dopisnice, je bil plavalas umetnik, dolg, suhoten tujec, ki je prihajal pogosto h Ceccovi hišici, kjer je običajno postavil slikarsko stojalo in potem legel spat, skrivajoč glavo v štirioglato senco začete slike.

"Gospod", je vprašal umetnika, "kaj sta storila ta človeka?"

Umetnik je pogledal vesela obraza fantov in dejal:

"Najbrže kakšno veseljaško predznost..."

"Pa kaj je tu o njih napisano?"

"To je angleško. Razen Angležev razumeta ta jezik le Bog in moja žena, če govori resnico. Drugače je ne govorim..."

Umetnik je bil klepetav kakor čiček in ni menda govoril o nobeni stvari resno. Starci je bil nejevoljen in je bil drugi dan k soprogu umetnikovi, debeli dami, ogrnjeni v široko, prozorno, belo oblečilo. Ležala je v gugalnici na vrtu, topila se od vročine in besno gledala z modrimi očmi proti nebu.

"Ta človeka so vrgli v ječo", je dejala v slabem jeziku.

Noge so mu trepetale, kot bi se tresel ves otok pod hudim udarcem, vendar je imel še toliko moči, da je vprašal:

"Ali sta kradla, ali morila?"

"Ne, ampak socialisti sta."

"Kaj je to, socialist?"

"To je politika," je dejala gospa z glasom umirajočega.

Cecco je vedel, da so inozemci najnerazumljivejši ljudje, neumnostjo so kot Kalabričani — toda hotel je zvedeti o svojih otrocih resnico. Dolgo je stal poleg gospe in čakal, da odpre svoje lene oči. Ko se je to sledečje zgodilo, je vprašal, kazaje s prstom na dopisnico:

"Je li pošteno?"

"Ne vem," je ježno odvrnila, "pravim, to je politika, razumeš?"

Ne, ni razumel. Politiko delajo v Rimu ministri in bogati ljudje, da zvičujejo revešem davke. Njegova otroka pa sta delavca, živita v Ameriki in sta bila dobra fanta, zakaj naj bi bila delala politiko? Vso noč je presedel držeč v rokah podobu svojih otrok: Vso noč je presedel držeč v rokah podobu svojih otrok — pri mesečnimi se je zdela črna — in se udajal mračnim mislim. Zjutraj se je odločil, da vpraša šupnika.

Črni mož v talarju je dejal kratko in strogo.

Socialisti so ljudje, ki taje božjo voljo; dovolj je, ako veš toliko.

Pripomnil pa je še strože:

"Stranuj se, da se kot starec zanimaš za take stvari..."

"Le dobro je, da mu nisem pokazal podobe", si je mislil Cecco.

Trije dnevi so minuli. Sed je k brivcu, gizdalinu in vetrnjaku; o tem človeku, zdravem kakor mlad orel, so ljudje pripovedovali, da je ljubil za denar mlade Amerikance, ki so dozdnevne prihajale opazovat lepoto morja, v resnici pa hlepele po dogodivščinah z mladim fantom.

"Moj Bog", je vskliknil fantin, ko je prečital naslov, "to sta vendar Arturo in Enrico — moja pajdaša!... O, iz srca vam častim, vam in sebi! Sedaj imam še dva slavna rojaka... ali naj ne bi bil ponosen?"

"Ne klepetaj," je opominjal starec.

Toda oni je vpil in mahal z rokama:

"To je dobro!"

"Kaj je tu povedano o njih?"

"Ne morem brati, ali prepričan sem, da so povedali resnico. Ubogi ljudje morajo postati veliki junaki, da povedo o njih slednjč resnico!"

"Molči, prosim te," je dejal starec in odhitel po tlaku z lesenimi čevlji.

Sel je k nekemu ruskemu gospodu, o katerem so pravili, da je pošten in dober mož. Prišel je, se vsedel k umirajočemu na posteljo in vprašal:

"Kaj je tu povedano o teh ljudeh?"

Z brezbarvnimi, žalostnimi očmi in slabim glasom je bral bolni Rus naslov dopisnice in se prijazno nasmejljal starcu.

Ta pa je dejal:

"Gospod, glejte, star sem že in kmalu bom moral iti k svojemu Bogu. Ako me Madona vpraša, kaj sem napravil s svojimi otroci, ji bom moral povedati vse natančno in resnično. To na tej sliki sta moja otroka, toda ne unemem, kaj sta storila in zakaj sedita v ječi?"

JUGOSLOVANSKA UMETNIŠKA RAZSTAVA V PARIZU.

Kaj pišejo francoski listi o ti razstavi.

13. aprila so jugoslovanski umetniki razstavili svoje umetnine v Parizu, kot nekak protestni odgovor na italijanske laži, katere so razširjali po svojih šovinističnih listih o jugoslovanski kulturi in izobrazbi.

V "Petit Palais" so razstavili jugoslovanski, italijanski, španski in francoski umetniki svoja dela. Ta razstava se vrši v korist od vojne opustošenim krajem in jo je otvoril predsednik francoske republike, g. Poincaré.

O ti razstavi je pisal precej obširno poročilo urednik lista "Journal des Debats" Andre Michel in je posvetil precej svojega članka ravno umetninam, katere so razstavili jugoslovanski umetniki. — On piše sledeče:

G Italijanskih kipih moram izreči, da so pravi mojstri v kiparstvu, iz katerega kar dehti življenje. Ako pa pogledamo kipe Jugoslovancev, ne najdemo tište umetnosti. Njihovi kipi niso nekaka manifestacija umetnosti, toda tembolj nam prikazujejo narodno dušo, iz vseh kipov, katere so raz-

stavili na ti razstavi, jasno odseva duša naroda, iz katere izhajajo kiparji-umetniki. To je manifest narodnosti. Ti kipi izražajo jasno, kaj čuti jugoslovanska duša. Ti umetniki, kateri so se združili iz naroda, katerega dušo tako jasno izražajo, so prišli sem kot predstavniki onega naroda, kateri ne zasluži samo to, kar zahteva, ampak več, da dobi mesto na zemlji, da se priznajo vse njegove pravice.

Nadalje opisuje listi urednik kiparske skupine, katere predstavljajo vojno na Kosovem polju. Boljše ocene ni ne mogel podati nihče. On pravi, da je ta skupina največja umetnost, katero so mogli izločiti jugoslovanski umetniki. Ta skupina je izvršil kipar Ivan Mekirovič, rojen v Dalmaciji 1865 in je dobil že na razstavi v Rimu prvo nagrado.

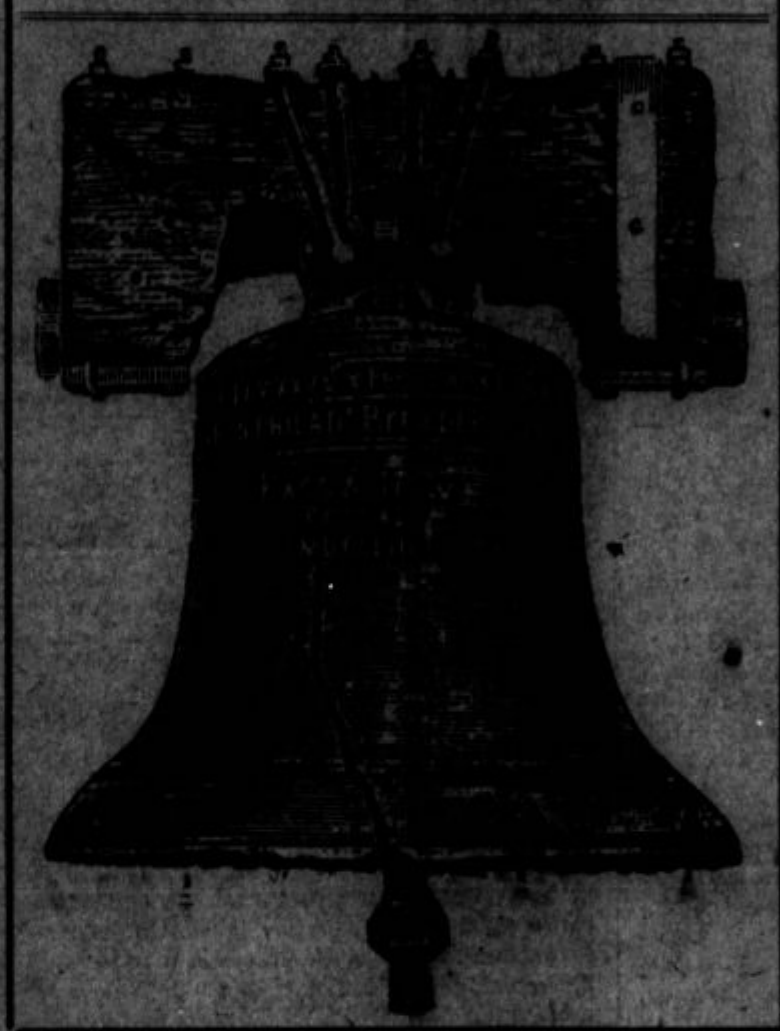
Olede slik, katere so razstavili na ti razstavi, je podal precejšnje poročilo list "Temps", kateri piše sledeče: Poleg slik latinskih umetnikov, plodovi delikatne kulture, najdemo tudi slike jugoslovancev, katere so pa velik kontrast napram drugim slikam: Slike jugoslovanskih umetnikov nam prikazujejo prirodne sile njih naroda. Slikarji nam jasno prikazujejo, kaj čuti duša tega naroda in kaj zahteva.

NAROČNIKOM V POJASNILU

Za oglaševanje odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejememo njih nobene odgovornosti. Vse, kar kaj kupi iz oglasov in če ni ničesar naj sam sebi pripiše. Vse odgovornosti in posledice nosi vsak sam. Upravništvo listu.

Kaj pomeni Amerika

1776-1919—143 let svobode

Svobode vsem ljudem

Lani na Dan neodvisnosti so zastopniki 24 narodnosti v Ameriki poslali predsedniku spomnico, v kateri so zagotovili, da so njih ljudje za ameriško in svetovno svobodo.

Predsednik Wilson je odgovoril in priporočil, naj slavimo dan 4. julija novi in veliki duh demokracije. "Pod katerim vplivom upamo in verjame v to, o čemur so tiisti sanjali, ki so podpisali izjavo, da se mora ranje in njih rojake izvršiti v interesu človečanstva."

Danes so številna mala narodnosti v Evropi tudi izdale svoje izjave neodvisnosti ali pa jih izdelujejo.

Ako se vrnete v Evropo

Ako se boste vrnili v Evropo, tedaj povejte resnico o Ameriki. Vsa Evropa in vaši domači šole izvedeti resnico o Ameriki. Je v njih blagor, da izvejo pravo resnico.

Skoro vsakdo ima povedati več dobrega in lapega o Ameriki, kot pa slabega.

Nikar ne pretiravajte ne dobrot pa tudi ne slabot, povešiti, ki so preveč barvane dobro ali slabo, ne nekoristno.

Pojdite v ljudsko knjižnico in zahtevajte od knjižničarja, da vam da knjige, ki jih želijo citati.

Čitajte o vseh čudovitih bogstvih in doletih, katere bodo zapustili za bodočo generacijo in založila ves svetovni trg.

Čitajte o prilikah, katere imate vi in vaši otroci s tem, da je podok prost in da so tiste naseljenec napredovali in postali slavni Američani.

Čitajte o velikih ekspanzivnostih v ti deželi, njenih kmetih in zapadu, njenih kmetih in zapadu, njenih kmetih in zapadu, njenih kmetih in zapadu.

Ako greste domov, tedaj povejte doma in do doseženi svobodi in da ima Amerika željo pomagati ljudem, ki ljubijo svobodo, da dosežejo se večji blaginje.

"Nedvomno ste bili nezadovoljni s marsikaterim od nas. Nekateri iz med nas smo zelo nezadovoljni. Nedvomno ste pronašli, da pravica v Združenih državah, hodi samo s čistim srcem in pravim namenom enako kot vsepovsod na svetu. Nedvomno je, kar ste našli tukaj, vam ni bilo tako prijazno, ne tako krasno spopolnjeno, kot ste si domnevali, predno ste prišli. Ampak zapomnite si to: Ako smo mali v naših idejnih, vi ste jih nekaj prinesli seboj. Ako so nekateri iz med nas ponabili v česar Amerika veruje, vi na vsak način, ste prinesli seboj v vaših arhiv ponovljeno nam uverjenja. To so vzroki, da jaz, za onega vas pozdravljam."

—PREDSEDNIK WILSON.

Svobodo ljubeči ljudje so se združili skupaj

Abraham Lincoln je rekel: "Poleg ljudi, ki so potomci naših prednikov, skoraj polovica ljudi na more zreti nazaj v slavno dobo revolucije."

Ali kadar pregledajo storočje jevo neodvisnosti, tedaj najdejo v nji očeta vseh moralnih principov in pravo kri krvi in mesa in meso mesa moči, ki so podpisali izjavo. Taki so.

Ta izjava bo združila vsa politična srca, dokler bodo svoboda naseljena v možganih ljudi po svetu.

Ako pa boste ostali tukaj v Ameriki

Ako mislite ostati v Ameriki, tedaj mislite bolj na Ameriko, ko na domači kraj, ki ste ga zapustili.

Noben pravi Američan vas ne sili, da se morate učiti njegovega jezika, temveč on le želi, da se vi sami zanimate za učenje jezika, da se lahko razumeta drug drugega.

Postanite volilce, kakor hitro vam je le mogoče in pomagajte dobrim ameriškim državljanom pridobiti pošteno mestno upravo, čisto in pravo politično življenje in enako pravico vsem.

Dežita vaše otroke v šoli do klerkovi vam mogoče. Dajte jim ugodnosti, katerih ste vi sami želeli, ko ste bili še mladi.

Pomagajte vaši leni, da ne učni jezika, hodite vedno v zvezi z vašimi otroci in njih ameriški prijatelji.

Ako ostanete v Ameriki, re postanite takoj jezik in makrovalni, če se ne zgodila krivica, ali če ste trpeli.

Pomagajte iskati pravice nobi in za druge vedno postavim postom. Vselej si polžite dobrega Američanov, da vam pomaga, kadar vam ni mogoče samemu doseči vaših pravic.

Ako ostanete v Ameriki, tedaj zagovarjajte vedno vaše svobode, ki namenjajo pustiti Ameriko. Povejte njim, da je vsaka svoboda, da ostanete v državi tukaj, in tem pomagajte Ameriki in vaši lastni deželi, iz katere ste prišli, če ostanete v Ameriki.